

Vec C-605/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

30. september 2021

Vnútroštátny súd:

Městský soud v Praze

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. september 2021

Žalobkyňa:

Heureka Group a.s.

Žalovaná:

Google LLC

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania

Žaloba podaná spoločnosťou Heureka Group a.s. (ďalej len „žalobkyňa“) na Městský soud v Praze (ďalej len „vnútroštátny súd“), v ktorej táto spoločnosť požaduje od spoločnosti Google LLC (ďalej len „žalovaná“) náhradu škody vo forme ušlého zisku údajne spôsobenej zneužitím dominantného postavenia žalovanou tým, že na najlepšom možnom mieste medzi výsledkami všeobecného vyhľadávania umiestňovala a zobrazovala vlastný porovnávač predajných cien na úkor porovnávača žalobkyne (ďalej len „sporné správanie“).

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora na výklad smernice 2014/104¹, článku 102 ZFEÚ a zásady efektivity.

Prejudiciálne otázky

- 1) Majú sa článok 21 ods. 1 smernice 2014/104 a všeobecné zásady Únie vykladať v tom zmysle, že smernica 2014/104 a najmä jej článok 10 sa priamo alebo nepriamo uplatňuje na tento spor o náhradu celej škody spôsobenej porušením článku 102 ZFEÚ, ktoré začalo pred dátumom uplatňovania smernice 2014/104 a skončilo po uplynutí lehoty na jej transpozíciu, a to v situácii, keď aj žaloba o náhradu škody bola podaná po uplynutí lehoty na transpozíciu, alebo tak, že článok 10 smernice 2014/104 sa uplatňuje len na časť uvedeného správania (a z toho vyplývajúcu časť škody), ku ktorému došlo po dátume účinnosti smernice 2014/104, prípadne po dátume uplynutia lehoty na transpozíciu?
- 2) Vyžaduje zmysel a účel smernice 2014/104 a/alebo článok 102 ZFEÚ, ako aj zásada efektivity, aby sa článok 22 ods. 2 smernice 2014/104 vykladal v tom zmysle, že „vnútroštátne [ustanovenia] prijaté podľa článku 21, ktoré nie sú uvedené v [článku 22] ods. 1“, sú tie ustanovenia vnútroštátnych predpisov, ktoré implementujú článok 10 smernice 2014/104, inak povedané, patrí článok 10 smernice 2014/104 a pravidlá premlčania do prvého alebo do druhého odseku článku 22 smernice 2014/104?

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/104/EÚ z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1, ďalej len „smernica“).

3) Je v súlade s článkom 10 ods. 2 smernice 2014/104 a/alebo s článkom 102 ZFEÚ a zásadou efektivity taká vnútroštátna právna úprava a jej výklad, ktorá „vedomosť o tom, že bola spôsobená škoda“ relevantnú pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty viaže na vedomosť poškodeného o „jednotlivých čiastkových škodách“, ktoré vznikajú postupne v priebehu pretrvávajúceho alebo pokračujúceho protisúťažného správania (pretože judikatúra vychádza z predpokladu, že predmetný nárok na náhradu škody je ako celok deliteľný) a vo vzťahu ku ktorým tak začínajú plynúť samostatné subjektívne premlčacie lehoty bez ohľadu na vedomosť poškodeného o celom rozsahu škody spôsobenej celým porušením článku 102 ZFEÚ, teda taká vnútroštátna právna úprava a jej výklad, ktoré umožňujú, aby premlčacia lehota na uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej protisúťažným správaním začala plynúť pred okamihom ukončenia tohto správania spočívajúceho vo výhodnejšom umiestňovaní a zobrazovaní vlastného porovnávača cien v rozpore s článkom 102 ZFEÚ?

4) Bránia článok 10 ods. 2, 3 a 4 smernice 2014/104 a/alebo článok 102 ZFEÚ a zásada efektivity takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že subjektívna premlčacia lehota v prípade žalôb o náhradu škody je trojročná a začína plynúť dňom, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o čiastkovej škode a o tom, kto je povinný ju nahradiť, ale nezohľadňuje i) okamih ukončenia protiprávneho správania, (ii) vedomosť poškodeného o tom, že správanie predstavuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, a zároveň iii) nestanovuje spočívanie alebo prerušenie plynutia trojročnej premlčacej lehoty počas konania pred Komisiou, ktorého predmetom je doposiaľ neukončené porušovanie článku 102 ZFEÚ, a iv) neobsahuje pravidlo, že spočívanie premlčacej lehoty sa skončí najskôr jeden rok po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia týkajúceho sa porušenia?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Článok 102 ZFEÚ a články 10, 21 a 22 smernice 2014/104.

Uvádzané vnútroštátne ustanovenia a ich časová pôsobnosť

Počas obdobia sporného správania (od februára 2013 do 27. 6. 2017) prichádza do úvahy uplatnenie troch predpisov, z ktorých vnútroštátny súd považuje za relevantný Občanský zákoník,² ktorý sa uplatňuje na prevažnú časť (od 1. 1. 2014 do 27. 6. 2017) tohto obdobia. Podľa § 620 a § 629 Občianskeho zákonníku je subjektívna premlčacia lehota trojročná a jej začiatok je spojený s „vedomosťou o škode a o tom, kto je povinný ju nahradiť“.

² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (účinný od 1. 1. 2014) (ďalej len „Občiansky zákonník“).

Do 31. 12. 2013 bol účinný zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ktorý tiež priznával poškodenému právo na náhradu škody z dôvodu protisúťažného správania s tým rozdielom, že stanovoval štvorročnú premlčaciu lehotu, čo však vnútroštátny súd nepovažuje za relevantné.

V období od 1. 9. 2017 bol účinný zákon č. 262/2017 Sb., o náhrade škody v oblasti hospodárskej súťaže (ďalej len „ZNŠHS“), ktorým bola prebratá smernica³.

Opis skutkových okolností

- 1 Žalobkyňa napadla sporné správanie 26. 6. 2020 žalobou o náhradu škody vo forme ušlého zisku vo výške 394 857 000 CZK s úrokmi, ktorú podala na vnútroštátny súd ako súd prvého stupňa
- 2 Žaloba bola podaná v nadväznosti na rozhodnutie Komisie z 27. 6. 2017 AT.39740 vo veci Google Search (Shopping) (ďalej len „rozhodnutie Komisie“)⁴, ktorým sa konštatovalo, že žalovaná sporným správaním porušila článok 102 ZFEÚ okrem iného aj na území Českej republiky v období od februára 2013 do 27. 6. 2017.
- 3 Vydaniu rozhodnutia Komisie predchádzali tieto skutkové okolnosti:
 - 30. 11. 2010 Komisia začala vyšetrovanie týkajúce sa možného porušenia článku 102 ZFEÚ žalovanou,
 - 27. 5. 2014 bola uverejnená tlačová správa Sdružení pro internetový rozvoj v České republice (SPIR), ktorej členom je žalobkyňa, ktorá obsahovala nesúhlasné stanovisko tohto združenia v súvislosti so záväzkami, ktoré navrhla žalovaná v konaní pred Komisiou,
 - 15. 4. 2015 Komisia vydala v tejto veci oznámenie o výhradách a
 - 14. 7. 2016 Komisia začala konanie pre porušenie článku 102 ZFEÚ (so žalovanou a jej materskou spoločnosťou Alphabet Inc).
- 4 Žalovaná sa odvoláva na premlčanie nárokov žalobkyne v rozsahu, v akom žalobkyňa mohla vzhľadom na okolnosti uvedené v predchádzajúcom bode vedieť, že jej vzniká škoda a kto ju spôsobuje⁵ dávno pred prijatím rozhodnutia Komisie, pričom subjektívne premlčacie lehoty týkajúce sa (čiastkových) škôd

³ Požiadavky článku 10 smernice boli vyjadrené v článku 9 ZNŠHS.

⁴ Podľa vnútroštátnej právnej úpravy a právnej úpravy Únie je vnútroštátny súd týmto rozhodnutím viazaný, pokiaľ ide o určenie osoby zodpovednej za protisúťažné správanie a existenciu tohto správania.

⁵ Je nesporné, že Google LLC. je prevádzkovateľom internetového vyhľadávača Google.

začali postupne plynúť už od februára 2013, teda od vzniku uvádzanej škody, a najneskôr od 27. 5. 2014, teda do uverejnenia tlačovej správy SPIR.

- 5 Žalobkyňa tak mohla uplatniť svoj nárok skôr a postupne ho rozširovať o (čiastkové) škody narastajúce v čase, ak sa domnievala, že žalovaná pokračovala v protisúťažnom správaní a že škoda v jej sfére narastá.
- 6 Žalovaná tak považuje nárok za premlčaný za obdobie od februára 2013 do 25. 6. 2016.

Stručné odôvodnenie prejudiciálnych otázok

- 7 **Otázka č. 1** – či a v akom rozsahu je smernica uplatniteľná na prejednávajúcu vec. Odpoveď na túto otázku nie je jednoznačná, lebo sporné správanie začalo pred nadobudnutím účinnosti smernice (teda pred 25. 12. 2014), avšak skončilo až po uplynutí lehoty na transpozíciu smernice, teda po 27. 12. 2016, pričom k jej prebratiu došlo až 1. 9. 2017, keď nadobudol účinnosť ZNŠHS.
- 8 Nie je teda zrejmé, či sa článok 10 smernice uplatňuje na (i) celú škodu v období od februára 2013 do 27. 6. 2017 alebo len na (ii) časť škody v období od 26. 12. 2014 do 27. 6. 2017), prípadne po dátume uplynutia lehoty na transpozíciu smernice od 28. 12. 2016 do 27. 6. 2017. V tejto súvislosti môže byť tiež rozhodujúca skutočnosť, či uvedený článok predstavuje hmotnoprávne alebo procesnoprávne ustanovenie (pozri body 10 a 11 nižšie).
- 9 Ak by vec (hoci len čiastočne) patrila mimo časovú pôsobnosť smernice, vnútroštátnu právnu úpravu⁶ treba posudzovať výlučne z hľadiska článku 102 ZFEÚ a zásady efektivity.
- 10 **Otázka č. 2** – či článok 10 smernice je ustanovením uvedeným v odseku 1 alebo v odseku 2 článku 22 smernice. Odsek 1 uvedeného článku sa týka hmotnoprávnych ustanovení a stanovuje zákaz ich retroaktívneho uplatnenia, zatiaľ čo uvedený odsek 2 sa týka „ostatných“, teda procesnoprávnych ustanovení smernice.
- 11 Vnútroštátne predpisy prijaté na prebratie článku 10 smernice sa tak podľa svojej povahy nachádzajú v jednom z uvedených režimov. Ak by sa článok 10 nachádzal v režime článku 22 ods. 2 smernice, použila by sa s účinnosťou od 1. 9. 2017 právna úprava obsiahnutá v ZNŠHS⁷, ktorá stanovuje päťročnú premlčaciu lehotu a ktorá sa vzťahuje na premlčacie lehoty, ktoré začali plynúť podľa dovtedy platných právnych predpisov a ktoré do uvedeného dátumu neskončili, pričom

⁶ V súlade so zákazom retroaktivity sa hmotnoprávne ustanovenia ZNŠHS, ktorý prebral smernicu, neuplatňujú na prejednávajúcu vec.

⁷ § 36 ZNŠHS zakotvuje požiadavku stanovenú v článku 22 ods. 2 smernice a stanovuje, že táto smernica sa vzťahuje na konania o náhradu škody začaté po 25. decembri 2014.

žaloba o náhradu škody v prejednávanej veci bola podaná po 25. 12. 2014. Naopak, ak by sa ustanovenia týkajúce sa premlčania v článku 10 smernice považovali za hmotnoprávne pravidlá, táto právna úprava by sa neuplatnila.

- 12 Česká doktrína a judikatúra tradične považujú pravidlá o premlčaní za „hmotnoprávne“. Úspešná námietka premlčania znamená, že poškodený nemôže úspešne uplatniť svoje právo na náhradu škody na súde, hoci toto právo naďalej existuje ako tzv. naturálna obligácia. Ak sa na súde neuplatní námietka premlčania, súd nezohľadní premlčanie *ex officio* a žalobcovi prizná premlčané právo. Vnútroštátny súd si teda uvedomuje, že inštitút premlčania má aj procesné znaky. Okrem toho smernica hovorí o premlčaní „práva podať žalobu“ o náhradu škody, čo môže tiež naznačovať, že tento inštitút má skôr procesnú povahu.
- 13 Pre úplnosť vnútroštátny súd uvádza, že analogická otázka už bola predmetom prejudiciálnej otázky položenej Súdnemu dvoru pod číslom C-267/20 (Volvo a DAF Trucks).
- 14 **Otázka č. 3** – či, pokiaľ ide o začiatok plynutia premlčacej lehoty, vnútroštátna koncepcia pojmov „vedomosť o škode/o tom, že bola spôsobená škoda“ zodpovedá zmyslu zodpovedajúcich pojmov v práve Únie.
- 15 Pokiaľ ide o začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, Nejvyšší soud ČR⁸ považuje vedomosť aj o čiastkovej škode spôsobenej pokračujúcim alebo pretrvávajúcim porušením za relevantnú pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Nevyžaduje sa, aby poškodený vedel o celkovej dĺžke takéhoto porušenia a škode spôsobenej týmto porušením v celom rozsahu. Rozhodovacia prax súdov vychádza z predpokladu, že škoda je v týchto prípadoch deliteľná a že každú „novú škodu“, o ktorú sa pôvodná škoda navýšila z dôvodu dĺžky trvania/pokračovania tej istej škodnej udalosti, možno pred súdom samostatne uplatniť prostredníctvom novej žaloby, prípadne rozšírením existujúceho žalobného nároku. Pre každú takúto čiastkovú škodu tak začína plynúť samostatná subjektívna trojročná premlčacia lehota.
- 16 Podľa tohto výkladu by v prejednávanej veci v každom okamihu, keď žalovaná na svojich internetových stránkach všeobecného vyhľadávania priaznivejšie umiestnila a zobrazila vlastný porovnávač predajných cien, mohla žalobkyňa stratiť určitý zisk (čiastková škoda), vo vzťahu ku ktorému začala plynúť jedna z mnohých subjektívnych premlčacích lehôt na uplatnenie práva na náhradu tejto čiastkovej škody na súde. Žalobkyňa by sa teda znovu a znovu dozvedala o „novom rozsahu škody“. Okrem toho by to viedlo k tomu, že čiastkové škody, ktoré vznikli na začiatku porušenia, by sa mohli premlčať skôr, než by sa porušenie skončilo.

⁸ Rozsudok Nejvyššího soudu z 23. 9. 2015, sp. zn. 25 Cdo 2193/2014, CZ:NS:2015:25.CDO.2193.2014.1.

- 17 Súdny dvor v rozsudku C-637/17⁹ zdôrazňoval vedomosť poškodeného o „presnom rozsahu škody“, ako aj možnosť poškodeného dosiahnuť „celú náhradu škody“ spôsobenej protisúťažným správaním. Z tohto rozsudku však jasne nevyplýva, že vedomosť o „rozsahu škody“ zdôraznená Súdnym dvorom zodpovedá vedomosti o „škode v celom rozsahu“, ktorá je následkom celého pretrvávajúceho zneužívania dominantného postavenia alebo stačí len vedomosť o „čiastkovej škode“ spôsobenej v určitom časovom okamihu v rámci takéhoto pretrvávajúceho porušenia.
- 18 Zdá sa, že odpoveď na túto otázku závisí od toho, či právo Únie vyžaduje nielen kvalitatívnu vedomosť (teda vedomosť o určitom druhu a povahe škody), ale aj kvantitatívnu vedomosť (teda vedomosť o celom rozsahu škody narastajúcej v čase). Ak je to tak, premlčacia lehota nemôže začať plynúť predtým, ako sa poškodený dozvedel o presnom rozsahu škody v celom rozsahu.
- 19 Podľa názoru vnútroštátneho súdu výklad, podľa ktorého môže byť právo na náhradu škody „rozdelené“ na desiatky, stovky alebo ešte viacej čiastkových nárokov nezodpovedá povahe zneužívania dominantného postavenia v prejednávanej veci. Čiastkový útok spočívajúci v spornom správaní nemôže sám osebe predstavovať porušenie článku 102 ZFEÚ, ktoré je tvorené výlučne správaním ako celkom, ktorého rozsah, trvanie, intenzita a spôsob vykonania viedli (mohli viesť) k „podstatnému“ narušeniu hospodárskej súťaže, resp. k protisúťažnému účinku, ktorý je jedným z predpokladov pre naplnenie skutkovej podstaty zneužívania dominantného postavenia¹⁰. Podľa vnútroštátneho súdu na tento účel nepostačujú akékoľvek (napríklad úplne okrajové) účinky.
- 20 Vnútroštátny súd sa teda domnieva, že poškodený sa z povahy veci nemohol v prejednávanej veci dozvedieť o presnom rozsahu a druhu škody v nadväznosti na jednotlivé „čiastkové útoky“ a subjektívna premlčacia lehota (a v tomto prípade ani objektívna premlčacia lehota, ktorá nemôže začať plynúť pred subjektívnou lehotou) na uplatnenie práva na náhradu škody nemohla začať plynúť pred skončením porušenia, ku ktorému došlo v okamihu vydania rozhodnutia Komisie.
- 21 Vzhľadom na tieto úvahy má vnútroštátny súd pochybnosti o zlučiteľnosti výkladu prijatého vnútroštátnymi súdmi s článkom 10 ods. 2 smernice, ako aj s článkom 102 ZFEÚ a so zásadou efektivity.
- 22 **Otázka č. 4** – či smernica a v prípade, že sa neuplatňuje, článok 102 ZFEÚ a zásada efektivity, bránia ďalším aspektom právnej úpravy premlčania obsiahnutej v Občianskom zákonníku.

⁹ Rozsudok Súdneho dvora z 28. marca 2019, Cogeco Communications, C-637/17, EU:C:2019:263, body 53 a 54.

¹⁰ Pozri napríklad rozsudok z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche/Komisia, 85/76, EU:C:1979:36, bod 123; rozsudok Post Danmark A/S/Konkurrencerådet, C-23/14, EU:C:2015:651, body 40, 46, 47, 72 a 73, alebo rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 6. septembra 2017, Intel, C-413/14 P, EU:C:2017:632, body 139 až 143.

- 23 Vnútroštátny súd sa v prvom rade odvoláva na už citovaný rozsudok Súdneho dvora vo veci C-637/17 a rozsudok Súdneho dvora z 13. júla 2006, Manfredi, C-295/04 až 298/04, EU:C:2006:461, ktoré však boli vydané v situáciách, keď sa smernica neuplatňovala, a relevantné skutkové okolnosti, vnútroštátna právna úprava a súvisiaca judikatúra sa od prejednávanej veci odlišovali.
- 24 V prejednávanej veci Občiansky zákonník podmieňuje začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej lehoty okolnosťou, že poškodený vedel alebo mohol vedieť o tom, kto škodu spôsobil a o škode (nevyžaduje sa vedomosť o presnej výške škody, rovnako ako 100 % vedomosť o tom, kto škodu spôsobil)¹¹. Z uvedenej vnútroštátnej judikatúry je možné vyvodiť aj požiadavku vedomosti poškodeného o správaní alebo o jednotlivom čiastkovom útoku v kontexte pokračujúceho porušovania článku 102 ZFEÚ, ktorého výsledkom bola časť škody.
- 25 Na rozdiel od článku 10 smernice a § 9 ZNŠHS, ktorý ju preberá, však Občiansky zákonník neobsahuje tieto prvky:
- požiadavku, aby poškodený vedel, že konanie predstavuje protisúťažné správanie,¹²
 - spojenie začiatku subjektívnej premlčacej lehoty s ukončením protisúťažného správania,¹³
 - spočívanie alebo prerušenie premlčacej lehoty počas trvania vyšetrovania protisúťažného správania príslušným orgánom,
 - skončenie spočívania premlčacej lehoty najskôr jeden rok potom, ako rozhodnutie o porušení nadobudlo právoplatnosť.
- 26 Na plynutie subjektívnej premlčacej lehoty v prejednávanej veci teda nemala žiadny vplyv skutočnosť, že od 30. 11. 2010 do 27. 6. 2017 bola žalovaná vyšetrowaná Komisiou vo veci možného (stále prebiehajúceho a doposiaľ

¹¹ Pozri tiež rozsudok Nejvyššího soudu z 28. 5. 2020, sp. zn. 25 Cdo 1510/2019, CZ:NS:2020:25.CDO.1510.2019.1.

¹² V tomto prípade vnútroštátny súd poznamenáva, že orgány hospodárskej súťaže často dospejú k záveru o protiprávnosti dotknutého postupu až po dôkladnej analýze všetkých relevantných skutočností.

¹³ Podľa vnútroštátneho súdu však nie je jasné, či sa pod ukončením porušenia v zmysle článku 10 ods. 2 smernice rozumie okamih posledného čiastkového útoku „pretrvávajúceho alebo pokračujúceho/opakovaného porušenia“ (pozri rozsudky Súdneho dvora z 24. marca 2011, Aalberts Industries a i./Komisia, T-385/06, EU:T:2011:114, bod 10; zo 16. septembra 2013 Masco a i./Komisia, T-378/10, EU:T:2013:469, body 119 a 120 týkajúce sa porušenia článku 101 ZFEÚ). Výslovná požiadavka na „ukončenie pretrvávajúceho alebo opakovaného porušenia“ obsiahnutá v skoršom návrhu smernice totiž nebola zohľadnená v konečnom znení smernice.

neukončeného) porušenia článku 102 ZFEÚ, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia Komisie.

- 27 Neexistencia vyššie uvedených požiadaviek smernice vo vnútroštátnom právnom poriadku nemôže byť podľa vnútroštátneho súdu nahradená eurokonformným výkladom. V dôsledku toho, ak by vnútroštátny súd vykladal právnu úpravu Občianskeho zákonníka v súlade s relevantnou vnútroštátnou judikatúrou, v prejednávanej veci by bol nárok na náhradu škody za obdobie od februára 2013 do 25. 6. 2017 (teda okrem dvoch dní porušenia) s najväčšou pravdepodobnosťou premlčaný.
- 28 Ak by teda súd uznal námietku premlčania za dôvodnú, žalobu by takmer v celom rozsahu zamietol. V opačnom prípade by súd musel vykonať časovo náročné a nákladné dokazovanie týkajúce sa vzniku a výšky uvádzanej škody.

PRACOVNÝ DOKUMENT